

eden čestitih govornikov, ko je izklical: „Bog daj, da bi Konjice kmalu dobile Rozmanu vrednega naslednika!“ Bog v to pomozil!

Izpod sv. gore 10. prosinca. (Poštenjaku slovenskemu časten spominek.) Pretekli četrtek smo imeli sijajen pogreb, kakoršen se pri nas le redko nahaja. Umrli je Jan. Gorjup, kmet in sedlar v okolici dobro znan, vrl katoličan, Slovenec z dušo in telom in marljiv bralec „Sl. Gospodarja“, kterege boste naprej med svojimi naročniki pogrešali. Pokojni je bil mož tih in miroljuben, držeč se pravne stranke, ki pri volitvah ni štokal v Brežcah in Kozjem, da bi na nšesa vlekel, kako da tam piskajo in trobijo, da bi po nemčursko-liberalni pesmici plesal. Ni se bal zamere kakega rusastega gospoda nemškutarja, temuč je vzel „Sl. Gosp.“ v posvèt, kaj ta misli in piše, in se je tega krepko držal. Bil je prebrisán, zato je umel „Gospodarja“ ter ni v rog brezglavnih nemčurjev trobil. — Naj bi vendar vsaj nekteri sofarani značajnega poštenjaka posnemali in spoznali, da delajo v vsem le sebi in kmetijstvu na kvar, ako verujejo „Tagespošti“ in po njej zapeljanim in vsak dan podkajanim nemškutarjem, ki so gnoj tisti stranki, ktero je že sama „Neue fr. Presse“ prekrižala, da ni kos velikim potrebam Avstrije. —

Gorjé ljudstvu, ki se podučiti ne da — ta misel nas je obhajala pri grobu poštenega Gorjupa, kateremu bodi s tem hvaležen spominek postavljen!

Politični ogled.

Na Dunaj obrača zdaj ves svet oči, kder teče pravdo proti Ofenheimu. Zatožba mu očita 9 stvari, po katerih se je hudodelstva goljufije krivega storil, ker je akcijonarje in tudi državno blagajnico ogoljufal, sebe in svoje privržence pa obogatil.

Ofenheim je sin spoštovanega bankirja na Dunaju, katoliške vere, 54 let star, je bil vodja železnice iz Levova v Černovico od 1. maja 1864 do konca okt. 1872, ko je bil odstavljen, zaprt, potem pa proti zastavi 1 mil. gld. za čas tekoče preiskave in pravde izpuščen. Sam je pred sodnijo izpovedal, da je iz prva, preden je ta posel začel, kakih 100.000 gld. premoženja imel, zdaj znaša kakih 800.000 do 1 mil. Pred denarnim polomom 1873 imel je nad 2 mil. gld. premoženja ki si ga je — pravi — nabral po srečni špekulaciji, ker je v teh zadevah zvitá glava. Zato je bil upravni svetnik (Verwaltungs-rath) pri 17 podvzetjih, pri železnicah, finančnih in obrtnijskih društvih. —

Državni pravnik ga toži, da je

1. pri sklepu stavbine pogodbe dné 12. marc. 1864, vsled ktere je Anglež Tom. Brassey izdelovanje železnice iz Levova v Černovico prevzel, za se in dopustnike (koncesijonarje) po kri-

vici pridržal 1 mil. in 900.000 gld., katere je potem kot „predhodne stroške“ akcijonarjem zaračunal. — Dobili so tako „začetniki“ podvzetja z Ofenheimom vred vsak po 50 do 100.000 gld. — Zatoženec je še le zdaj med pravdo prikazal pobotnico od Brasseyja, da je vso to svoto res Brassey prejel, kar sodnija taji.

2. Da je Ofenheim zemljišča za železnico po nizki ceni odkupil in za višjo ceno društvu zaračunal, pri tem zopet zá-se kakih 130.000 gld. pridobil. — Zagovarjal se je s tem, da je odkupljenje le namesto Brasseyja dovršil od njega 100.000 gld. nagrade za to dobil, in da je odkupnina zemljišč res nad eden milijon stala, kakor je on akcijonarjem zaračunal.

3. Da je pri nakupovanju napenjavcev (švelerjev) društvo za 68.349 gld. goljufal, ker je najslabši les naročil. — Zatoženec vse taji in pravi, da so napenjavi ravno taki bili kakor so na vseh drugih železnicah, ne slabiji in ne boljši. Liferanti so podajali les, kakoršen se v galiških gozjdih seka.

4. Da je brez vedenja in privoljenja upravnega sveta po silno površnem delu in preden je vse gotovo bilo, 18. maja 1867 stvar tako sklobuštral, kakor da je zdaj vsa železnica dovršena, ter nema podvzetnik Brassey čisto nič več opraviti, za kar je od tega prejel 66.582 gld.

5. Da je podvzetnika Brasseyja (ki je — k sreči alj nesreči žel. 1870 umrl,) za 50.000 gld. odvezal dolžnosti, priskrbeti vozne priprave za prve 3 mesece od početka vožnje po železnici, da pa te svote ni vknižiti dal med prejemke, ampak med stroške za razne stvari, tako da je društvo za ravno toliko v prvem letu goljufano bilo na dohodkih.

6. Da je po lahkomiselnem izdelovanju železnice in pomanjkljivih stavbah društvo in državo poškodoval za 3 mil. 537.673 gld., ker je bilo veliko kvara in so morali vedno popravljati. — Dvorni svetovalec Weber, do kterege zatoženec sam popolno zaupanje ima, je izrekel pred sodnijo, da je vse: železnica, vozovi, delavnice, itd. tako pomanjkljivo, da pač milja te železnice ni vredna 1 milijon, kakor je cenjena, ker se je očevidno pri vsakej stvari stiskalo.

7. Da se je Brasseyu po nezaslужenem plačalo 890.752 gld. vsled mešetarjenja, o katerem glavna skupščina delničarjev ničesar vedla ni, pri katerem je pa Ofenheim veliko v svoj žep spravil. Pogojena je bila železnica za 24½ mil.; da bi se pa podvzetniku več dalo, ni bilo v pogodbi besede.

8. Da je Ofenheim, ko je bilo že sklenjeno, da se ima železnica dalje čez avstrijsko mejo skoz Rumunsko do Odese delati in je društvo za to odločilo 15 mil. in 600.000 gld., zavrato razdelil med „začetnike“ (Gründer) 440.000 gld., v račune pa zopet ta znesek postavil kot „predhodne stroške“.

9. Da je slednjič Ofenh. po lažeh, da mora društvo za razne potrebe in stavbe v zajem vzeti

5 mil. in 400.000 gld., z berolinskim bankirjem Richterjem v zvezo stopil, finančnemu ministerstvu lažnjive pogodbe naznanil, tako da je bankir — društvu na škodu — veliko dobička imel, ktere sta si z Ofenheimom lepo razdelila in njegovemu stricu Herzu, ki je za mešetarijo vedel, s 150.000 gld. usta zaprla.

Od onih v 8. točki omenjenih 440.000 gld. je pridržal O. za se 100.000 gld., gališkemu deželnemu maršaliku, knezu Leonu Sapiehi, ministru Giskri in grofu Borkovskemu je dal kot „grtnderjem“ vsakemu po 100.000 gld., knezu Jablonovskemu, Petrinu (bivšemu ministru poljedelstva) in še dvema drugima pa po 10.000 gld. Med zatožnimi točkami bila je še 10. zaradi goljufij pri kolkah (štampelnih). Fin. ministerstvo (dr. Brestel ustavak) ni moglo zneskov za kolke iztirjati. Dr. Brestel se podá na odpust in Giskra prevzame med tem vodstvo fin. ministerstva, in brž se je Ofenheimu ves dolg za kolke — zbrisal!

Vse to se je godilo v dobi ustavaških vlad, ki so trpele taka početja! Zato je vsa pravda z Ofenheimom, ki utegne še prihodnji teden teči, za avstrijsko notranjo politiko neizmerno važna, ker utegne vsled nje ustavakom ves dosedanjí lesk obledeti.

Iz Španskega. Don Karlos izdal je oklic, v katerem obžaluje, da je sorodnik Alfonzo ponudil se prekuciji za sredstvo. Kar počenja Alfonzo, bode le njemu (Karlu) pot v Madrid gladilo. On hoče prekucijo zatreti in visoko povzdigniti zastavo krščansko. — Kakor se vidi, pomika se armada Karlova proti glavnemu mestu.

Za poduk in kratek čas.

Iz Ptuja v Zagreb, jeseni 1874.

(Potne črtice.)

(Dalje.)

Za kakih 7 minut nas „lukamatija“ pripelje od Ormuža na lepo Središko polje. Na levi strani gleda na nas pol ure ormuški Holm (955'). Lepšega holma si res človek ne more misliti. Sredi temena ima podružnico sv. Ivana, okoli prijazne cerkve pa izvrstnih goríc. Holm stoji sam za se, za njim je nekoliko zvišena lepa raven Krčovina, v katero so se že zgubili Pavlovski vrh, Brebovnik in Vinski vrh, — vinskim kupcem na dalječ znana imelna. Holm še enkrat glavo povzdigne, ponosno pogleda nazaj na svoje vinske tovariše, se sprednjo stranjo pa unkraj Drave bivajočim Bezjakom (Hrvice od Zavrčča naprej proti Varaždinu tukajšnje ljudstvo „Bezjake“ imenuje) bratovski pozdrav pošilja. Zdaj si vstric Obreža, lepe vesi, ktere se držijo Grabe in teh trg „Središče“. Hiše so razpostavljene v treh soseskah deloma na obeh krajih državne ceste, deloma po nizkem obrežju, ktero se vedno znižuje in v Središču pri D. Mariji

popolnoma zgubi. Peš iti je skoz vse soseske 1 ura. Zato je pravil Hrvat, ko je prvokrat tukaj vozaril: „A kaj je to vrag za selo, da nema ni kraja ni konca!“ Hrami so tu poprek lepi, snažni, vsi skoro zidani, kar velja za ves ormuški okraj. Srdiščanci so vrli narodnjaki; če pri volitvah tudi propadejo, se vendar ne preplašijo.

Dragi bralec, južni rob ormuškega okraja sem ti nekoliko razkazal; ta je eden najlepših in najpremožnejših na Slovenskem, pa tudi na vsem Štajerskem najboljše obljuden, kajti na 1 □ miljo pride 4433 stanovnikov. Še nekoliko več umnega gospodarstva, in ta okraj postane posemeljsk raj! — Če pol ure niže Srdišča od Drave do Mure proti polnoči ravno črto potegneš, dobiš mejo med Štajerskim in Ogerskim, in trikot sveta doli do Legrada je Medjimurje. —

V Strigavi, uro hodá od štajerski meje v Medjimurje, pravijo, da je bil rojen sv. Jeronim v 4. stoletju, zaradi svoje visoke učenosti in svetosti kinč in dika katol. cerkve.*) Ogski in štajerski Slovenci radi sem prihajajo v cerkev sv. „Remuša“ na božjo pot. Rajni knezoškof Slomšek blagega spomina so enkrat ta kraj kot spiritval v Celovcu obiskali. — V Medjimurji stanuje čist slavjansk rod. Da je pristni brat svojega soseda Slovenca, svedoči vsa njegova slika: postava, obraz in značaj. Medjimurec je visoke, lepe rasti, mirna pohlevna duša; pa tudi po svoji osodi je prav brat svojega slovenskega soseda. Medjimurca tlači magjarstvo in magjaronstvo, kakor Slovenca nemštvo in nemškutarstvo. Slovencu so vsaj še njegovi duhovniki v ogromni večini zvesti ostali, v Medjimurji pa najdeš prav med duhovniki najljutejše magjarone!

Ko je l. 1848, mislim sredi septembra, — slavní ban Jelačić pri Varaždinu s svojimi hrabrimi junaki Dravo prekoračil in v Medjimurje stopil, bilo je njegovo prvo dejanje, da je ta del slavjanske zemlje z nja materjo, hrvatsko domovino, združil in pod politično upravo varaždinske županije spravil; — Madžari so si bili namreč Medjimurje in Primorje, ne vem kedaj, osvojili. — Leta 1860 je pri nesrečni avstrijski politiki oholim Magjarom drugoč začel greben rasti, in hitro so meni nič tebi nič, Medjimurje od matrne zemlje zopet odtrgali in magjarski Szaladski županiji podvrgli. — Ves dosedanjí trud Hrvatov, zgubljeno lastino si priboriti, je bil zastonj. Kar Magjar enkrat v pesti ima, z dobra več nazaj ne da.

V duhovskih zadevah spada Medjimurje

*) O tem se je že mnogo pisalo, pa stvar še ni dognana. Trije kraji se borijo za čast rojstnega mesta sv. Jeronima: Strigna (Strigonium) na Istverskem blizu Kopra; Stridon v Dalmaciji blizu Solone; slednjič Stridova v Medjimurju. Za poslednje mesto vojuje se o. Jož. Beđeković, Pavlinsk redovnik (po redu sv. Jeronima) v Stridovi, ki je spisal l. 1752 obširno knigo o „rojstnem mestu sv. Jeronima“. — Stvar še čaka slovanskega, katoliškega učenjaka, ki ima časa in denarja dovolj, da stvar temeljito preiskuje. Vred.